Kristigs Wehstnesis.

Populari sinisks garigs mehneschraksts.

Maksà peesuhtot ar peelikumeem „Labà Wehsts“ pa gadu 1 rubli.

Redakzijas un ekspedizijas adrese: П. Лауберту, Митава, Жагорская 11, P. Laubertam, Jelgawâ, Schagares eelâ 11 (Mitau, Kurland, Russia).

№ 11. Nowembrî. Isnahk 6. gadu.

Jehkabmeesta Baptistu draudses 30 gadu pahrskats 1881—1911.

Kad tam Kungam bija patizees sawu schehlastibu parahdit ari pee Latweeschu tautas un sewim laudis isaizinat un tos sakraht draudsês, Kursemê un Rigâ, tad skaidrà ewangelijuma gaisma tika atnesta no Rigas ari us Jehkabmeestu. Ap 1880. gadu Jehkabmeestâ wehl neko pateesu nedsirdeja par Baptisteem. Toreis Luteranu draudsei nebij pastahwiga mahzitaja, ta atradàs sem Birschu basnizkunga, kas eeswehtameem behrneem stahstijis, ka ari te drihs warot eerastees tahdi laudis, kas leedsot behrninus kristit. Tahdus laudis sauzot par Baptisteem. 1880. gadâ uguns nopostija leelu dalu no Jehkabmeesta. Pee pilsehtas atjaunoschanas wajadseja daudz strahdneeku un amatneeku, kas eeradàs pat no tahlakàm weetam. No Jaunjelgawas atnahza 2 wihri, Lapkowskis un Frizons. Tee abi wiswairak bij tadehl us Jehkabmeestu nahkuschi, lai isglahbtu sawas seewas no Baptisteem, kas jau Jaunjelgawâ notureja sapulzes, kuras wadija sludinataji no Rigas.

Wihri domaja, ka zaur dsihwes pahrmainu seewas aismirsis no Baptisteem dsirdeto wahrdu, bet nenotika tà kà zilweki domaja. Deewa wahrds tukschs atpakal neatgreesàs. Seewas dsirdeto wis neaismirsa, bet sateekotees ar laudim sarunajàs par atgreeschanos, pestischanu, jaunpeedsimschanu un kristibu. Kahdâ deenâ Swanitaju mahju saimneeze, no pilsehtas nahkdama, satikàs ar minetàm seewam un sarunajàs par Bihbeli. Mahjâs pahrnahkusi sahka lasit Bihbeli un atrada zelu us Debesim. Abas minetàs seewas,

A. Lapkowſki un M. Frizon, neapmeerinajàs ar to, ka ſinaja pateeſibu, bet to apleezinaja, likdamàs kriſtitees Rigâ, Suworowa eelas Baptiſtu baſnizâ. Kriſtibas darbu iſdarija J. A. Rumbergis 1880. gadâ. Nu abas garigàs mahſas, kas ari bij meeſigas mahſas, bij pirmàs Baptiſteenes Jehkabmeeſtâ.

Drihſ pehz tam eeradàs daſchi Baptiſti no Rigas un notureja maſas ſapulzes A. Lapkowſka mahjinâ, Lauka eelâ Nr. 2. Drihſ radàs ari ziti zihnitaji, no kureem kà pirmee jamin Pehteris Schaufis, kas pirmos eeſpaidus bij dabujis no Brahlu Draudſes Widſemê. Sagatawotâ ſirdî pateeſibas ſehkla atrada augligu ſemi. Waſarasſwehtkos tas teek pee leezibas aizinats un 6. junijâ kriſtits Jaunjelgawâ.

Juris Saulits, Rigâ dſihwodams, bij ſapulzes apmeklejis un tapis tizigs. Jehkabmeeſta tuwumâ uſ dſihwi nometees tas leekas kriſtitees Rigâ, 24. junijâ, 1880. gadâ.

Nu bija maſs pulzinſch, 4 perſonas tizigu un bihbeligi kriſtitu lauſchu, kas ſwehtdeenâs ſagahja kopâ, luhdſa Deewu, laſija Bihbeli un dſihwê laudim ſtahſtija, ko paſchi no Deewa wahrda bij atſinuſchi un ſapratuſchi. Deewa wahrda wehſtneſchi, kas tika no Rigas ſuhtiti uſ Jaunjelgawu un kuri ari apmekleja Jehkabmeeſtu, kà pirmee buhtu minami Kalnamagone, Jankowſkis un Rotbrikis. Sehtà ſehkla neſa augļus. Deews zaur ſawu Garu bij ſtrahdajis, modinadams daſchas dwehſeles, kuras ſawu tizibu apleezinaja zaur kriſtibu. Pirmàs kriſtibas Jehkabmeeſtâ bij 17. junijâ, 1881. gadâ, rihta agrumâ, Daugawâ. Pee Treſchàs jeb Kruſta ſalas tika kriſtitas 8 perſonas. Kriſtiſchanu iſdarija Jelgawas ſludinatajs J. Kuhlbergis. Kriſtiti tika no Jehkabmeeſta Jehkabs Buſulis, Anufrids Lapkowſkis, Greeta Schauſe, Marija Tihrel, Marija Swanitaj un Matilda Swanitaj. No Jaunjelgawas bij Anna Bauman un Lihbe Kupſch. Ar jauneem kriſtiteem nu bija maſs pulzinſch jeb maſa Baptiſtu draudſite Jehkabmeeſtâ. Drihſ pazehlàs domas nomat ſapulzei telpas, kur paſcheem ſaeet kopâ un eeaizinat zitus laudis, kad eerodas kahds ſludinatajs. Rudenî, nowembra mehneſî, 1881. gadâ, zelojoſchà ewangeliſta Rotenbirka (Rotbrika) wadibâ teek iſnomatas telpas uſ Leelàs eelas, Landmana namâ, otrâ ſtahwâ. Par telpam bij jamakſà 75 rubļi gadâ, kas preekſch maſà pulzina bij droſchs, tizibas pilns ſolis. Schî tiziba un droſchiba tika ari algota, jo

gadam beidsotees wiss bija samakšats un wehl atlika 30 rublu pahri.

Lihds ar šapulzes telpu peenemschanu pulzinsch šewi nosauzàs par Jehkabmeesta Baptistu draudsi, un peedereja kà stazija pee Rigas Baptistu draudses, kas ruhpejàs par schejeeneeschu garigàm wajadsibam. Draudsitei organisejotees ari tika eegahdats nikeła wakarina bikeris, kas maksaja 6 rublus. Pehz 9 mehnescheem šapulzes telpas tika peenemtas us Smilschu eelas, kur nomas maksa bij tikai 30 rub. gadâ un apakschas stahwâ. Schinîs telpâs, ko toreis šauza „šadraudse", pulzejàs 3 gadus un maso draudsiti apkopa J. Jankowskis, kas toreis bij sludinatajs Jaunjelgawâ. Jehkabmeesta draudse tam gahdaja zeła naudu un usturu, kad tas eeradàs. Schinî šapulzê us Smilschu eelas teek laulats pirmais Baptistu pahris Jehkabmeestâ: Dahrsneeks Mikelis Bleekis no Bauskas un jaunawa Matilde Swanitaj. Salaulaschanu isdarija J. A. Rumbergis no Rigas 4. septembrî, 1883. gadâ. Draudse šawâ stundâ pahrrunà par šwehtdeenas skolas jeb behrnu deewkalposchanas wajadsibu. Tà kà toreis neweena naw, kas wadischanu usnemas, tad leetu war nokahrtot tikai 16. nowembrî un nu eewehl kà wadonus pee šwehtdeenasskolas J. Sauliti un J. Behrsinu.

23. aprilî, 1884. gadâ teek eewehleta draudses preeksch-neeziba, kas toreis teek šaukta „runas wihri."

Draudsitei peeaugot šapulzes telpas israhdas par masàm, tapehz tàs teek pahrzeltas 1886. gadâ us Tahlroses namu, Krasta eelâ. Schinî weetâ Jehkabmeesta draudsi apkopj brahki no Rigas: Erungs, Walts Jaungelschs, Wasmanis un Schirmels.

Schinî paschâ namâ 1886. gadâ draudse peedsihwo daschas nepatikschanas kahdas jaunawas dehl, kas eenahk draudsê no Pareistizigeem, kam toreis likumi leedsa iseet no Pareistizibas. Schis leetas dehl noteek ismekleschana un daschi teek šaukti teesas preekschâ. Leeta nobeidsas ar to, ka minetà jaunawa pahreet atpakaļ šawâ agrakâ basnizâ.

Juku laikeem par Rigas draudsi usnahkot, ari tee wilni atpluhst us Jehkabmeestu. Tà kà Jehkabmeesta draudse stahweja wehl weenmehr sem Rigas draudses apkopschanas, tad draudses stundâs noteek beeschas pahrrunas, kurai pusei lai peesleetos. Tomehr galâ par godu jasaka, ka Jehkabmeesta draudse palika

uſtizama mahtesdraudſei, tas ir Rigas Suworowa eelas Baptiſtu draudſei, bet ſchai iſjuhkot palika beſ kahdas apgahdibas no Rigas draudſem. Tikai br. Schirmelis Rigâ dſihwodams iſbrauz ſwehtdeenâs uſ Jehkabmeeſtu. Pehz 3 gadu darbibas Schirmelis aiſeet uſ Uſchawu un nu Jehkabmeeſta draudſe palika beſ paſtahwiga ſtrahdneeka un gaidija un tika apkopta no eczekotajeem brahkeem. Eczekotajeem reti eerodotees, wakarinſch teek koti reti dalits. Draudſe eewehl no ſawa widus diwus brahkus, Jahni Sauliti un J. Bruhweri par maiſes lauſitajeem un nolem ta Kunga meelaſtu ſwinet katrâ mehneſî, pirmajâ ſwehtdeenâ. — Tikumiſkâ ſinâ draudſe turas ſtingri. Beeſchi ween draudſes ſtundâs noteek dſihwas pahrrunas par ſihkàm ſadſihwes leetam. Starp draudſes lozekkeem noteek teeſaſchanas un atſihſchanàs.

Tomehr 1891. gadâ draudſes gaiſs ir noſpeeſts. Nomas maksa par ſapulzes telpam paleek nenomaksata. Wehl pee tam daſchi, Krihſburgâ dſihwodami draudſes lozekki, grib no Jehkabmeeſta noſchkirtees un tur dibinat draudſi. Schi jautajuma dehk teek turetas wairakas draudſes ſtundas, kurâs ſaprot, ka maſam lozekku pulzinam Krihſburgâ naw eeſpehjama laba iſredſe uſ uſplaukſchanu. Draudſe nolem par ſcho jautajumu wairs ſawâs ſtundâs nerunat. Tomehr Krihſburdſeeſchi eeſneedſ luhgumu Witebſkas Gubernatoram pehz atkaujas ſapultſchu notureſchanai. Atbilde noraidoſcha. Baptiſteem Witebſkas gubernâ ſapulzes neatkauj.

1892. gadâ draudſe ſkaitija 49 lozekkus. 1894. gadâ Kurſemes Gubernators iſdod zirkularu, ka pee wiſeem Bapt. luhgſch. nameem jabuhk apſtiprinateem preekſchneekeem. Draudſe 16. oktobrî, minetâ gadâ eewehl un ſtahda Gubernatoram preekſchâ apſtiprinaſchanai Jahni Bruhweri, kas palika ſchinî uſdewumâ lihdſ 1897. gadam.

1897. gadâ eezeloja Jehkabmeeſtâ kriſtigu rakſtu kolporteeris J. S. Grundmanis. Tas notureja wairakas ſapulzes. Draudſei winſch tà eepatikàs, ka ta aizina to par ſawu paſtahwigu ſtrahdneeku, tam ſolidama algu 15 rub. mehneſî. Grundmanis aizinajumu peenem un nahk uſ dſihwi Jehkabmeeſtâ. Lihdſ ar jaunà ſtrahdneeka atnahkſchanu eepluhſt draudſê jauna dſihwiba. Noteek ſtarp brahkeem daſchadu kildu un ſareſchgi-

jumu iſlihdſinaeſchana, peedodami zits zitam ſolas aiſmirſt pagahjuſcho. Wakarinſch teek atkal dalits, kas nebij notizis 5 mehneſchus. Dſeedataji dabù jaunu preeku uſ dſeedaſchanu, ſpirgti pulzejas kopâ. Teek ſarihkoti ſwehtki. Rodas jauni zihnitaji un peedalas draudſê.

Draudſe peeaugdama ſahk domat par paſtahwigu luhgſchanas namu, kas buhtu paſchas ihpaſchums. Sahk kraht kapitalu grunts pirkſchanai un nama buhwei. Prahto greeſtees pehz palihdſibas pee zitàm draudſem. Schim noluhkam naudu laſit dodas Grundmanis zelâ uſ Ameriku. No ſchì kolektes zelojuma Grundmanis wairs neatgreeſàs, bet palika Boſtonas Latw. Baptiſtu draudſei par ſludinataju.

Draudſe buhdama atkal beſ ſawa paſtahwiga ſtrahdneeka aizinaja Jahni Janſonu, kas toreiſ kalpoja Dinamindê. Janſons aizinajumu peenehma 17. nowembrî, 1902. gadâ, no ſahkuma apkalpodams abas weetas, Dinamindi un Jehkabmeeſtu. J. Janſona darbibas laikâ draudſe nopirka grunts gabalu Filoſofu eelâ, ko gan wehlaku atmeta un atſina par nederigu nomalàs weetas dehl preekſch luhg. nama buhwes. Tà kà iſredſe wehl nebija tik drihſi tikt pee paſchu nama, ſapulzei telpas pahrmainija Kraſta eelâ, Babinſka namâ, kur lokals bij ehrtaks un weeglaki peeejams. Schinî weetâ draudſe ſapulzes tureja 5. gadus. Schinî laikâ Jehkabmeeſta draudſe peedſihwoja ari zihnas kapu jautajeenâ. Weetejais Luteranu mahzitajs gribeja leegt Baptiſteem ſawus miruſchos apglabat weetejos kapos pehz Baptiſtu paraſchas, kas jau tà bija darits wairak gadus. Tika pawehlets, ka ari Baptiſtus wajaga aplaſit Luteranu pehrminderam. Schehloſchanàs pee Kurſemes Gubernatora kunga dewa Baptiſteem teeſibas katrâ laikâ pehz ſawàm paraſcham ſawus miruſchos pawadit, tikai Luteranu mahzitajam, kà kapu pahrſinim, ir japeenes ſihme no weetejàs polizejas.

Tahlakais aprakſts eeſlehdſ manu darbibas laiku, pehdejos 4 gadus. Jehkabmeeſtâ eezeloju 1907. gada auguſtâ, pirmajâ ſwehtdeenâ, kà Latw. Baptiſtu Jauneeſchu Sabeedribas ewangeliſts. Draudſe jau wairak kà gadu bij beſ ſludinataja. Janſons, paklauſidams Leepajas Nazaretes aizinajumam, bij no ſchejeenes atſtahjees. Uſ draudſes luhgumu palikos pahris ſwehtdeenas Jehkabmeeſtâ. Deewam patika muhs ſwehtit, peedſihwojàm kriſti-

bas ſwehtkus. 26. ſeptembrî draudſe mani aizinaja par ſawu ſtrahdneeku. Pehz wairakeem mehneſcheem wareju tik ſche palikt uſ dſihwi, kad biju apzeļojis wehl daſchas weetas kà ewangelists. Pahrleezibâ, ka Deewam patihk draudſes aizinajums, uſ Wiņu paļaudamees, uſņehmos ap Seemasſwehtkeem ſcheitan wiſus ſludinataja peenahkumus, lai gan atſinu, ka darbs ir gruhts un leelas atbildibas pilns. Man ſchurp atnahkot draudſe parahdija ſawu mihleſtibu un laipnibu. Darbu wareju ar preeku eeſahkt, jo atradu ſiltas ſirdis preekſch miſiones un darbi tika weizinati no draudſes lozekļeem ar luhgſchanam, traktatu daliſchanu un eeaizinajumeem uſ ſapulzem. Pirmajâ darbibas gadâ Deewam patikàs muhs ſewiſchki ſwehtit. Luhg. ſtundâs daudſ tika luhgts pehz pamodinaſchanam. Daſchas dwehſeles pamodàs un nodewàs Deewam. Peedſihwojam wairakus kriſtibas ſwehtkus, tà kà gada galâ warejam ſkaitit 39 jaunkriſtitus lozekļus. Daſchus no jaunkriſtiteem kehra wajaſchanas no peederigo puſes. Nizinaſchanu un apſmeeklu peedſihwojam atklahti uſ eelas ļoti beeſchi. Tomehr ſapulzes pildijàs weenmehr ar klauſitajeem, tà kà lihdſſchinejàs telpas iſrahdijàs par maſàm. Ar ſewiſchku ſirſnibu kehrameespee jau ſen eeſahktàs leetas, atraſt ſemi un namu kò nopirkt jeb uſbuhwet par draudſes ihpaſchumu.

Tika nauda zihtigi ſolita un dota. 1909. gada pawaſarî draudſe weenojàs nopirkt tagadejo grunti, ar koka naminu, kur patlaban noturam ſapulzes. Draudſe ſcho ihpaſchumu eeguwa no mahzitaja Ludwiga Behrſiņa kga, kas toreiſ bij inſpektors weetejâ ſeeweeſchu tirdſneezibas ſkolâ. Draudſe ſawu wajadſibu ſtahdija preekſchâ Kurſemes Gubernatora kgm un dabuja atļauju ihpaſchumu pirkt un norakſtit uſ draudſes wahrda weetejâ Jlukſtes-Jaunjelgawas krepoſtnodalâ. No draudſes iſwehletee pilnwarneeki Jahnis Seeriņſch un Pehteris Platais preekſch draudſes pirkſchanu un norakſtiſchanu iſdarija par 3000 rub. 23. julijâ 1909. g.

Lai gan ar gruhtibam ſaweenota bija ſchi leeta, tomehr pee pirkſchanas tika nomakſati 1000 rub. un pahrejee 2000 palika kà parahds uſ 2 gadeem.

Jaunajâ weetâ ee-ejot, 6. ſept. 1909. gadâ, teek ſarihkoti ſwehtki. Gadu wehlak atkal pateizibas ſwehtki, kà draudſe no parahda warejuſe dſehſt 1000 rub.

Schi gada janwara mehneſî draudſe peedſihwoja retus, bet ari jaukus ſwehtkus, ſawa ſludinataja ordinaziju. Pehz 3 gadu darbibas bij peenahzis laiks uſnemtees ſludinataja amatu, pilnigi noleezotees ſem wezajo rokam un aiſluhgſchanam. Ordinazijas iſdaritaji: Rigas Wahzu Baptiſtu ſludinatajs S. Lehmanis un J. Inkis un A. Altmanis un Rigas Mateus draudſes ſuhtnis Litchens.

Manâ darbibas laikâ Deewam patizees draudſi wairot ar 102 jaunkriſtiteem lozekļeem. Uſ ahreeni draudſe ſawus teltsmeetinus ir ari tahlaku ſprauduſe. Lihwanes meeſtinâ, Witebſkas gubernâ, ir ſakrahjees pulzinſch Baptiſtu, kas ſkaitas par ſchejeenes lozekļeem. Pirmee ſtrahdneeki tur bijuſchi kolpoteeri Lodſinſch un Jehkabſons. 1901. gada pamodinaſchanam eeſahkotees pirmee teek kriſtiti un wiſus ſchos 10 gadus bauda Jehkabmeeſta draudſes apkopſchanu.

Pulzinſch draudſes lozekļu, kas dſihwo Stukmanos un Glaſmankas meeſtinâ ſkaitas kà ſtazija Glaſmanka pee Jehkabmeeſta draudſes. Pamodinaſchana tur eeſahkàs, kad Widſemes ewangeliſti eezeļodami notureja ſapulzes, tà pat ari muhſu un Jaunjelgawas ſludinataji eeradàs un ſarihkoja, dſeedataju koreem peedalotees, ewangeliſazijas ſapulzes.

Draudſes darbibas noſares:

Prezeto Mahſu Beedriba. Dibinata ar 18 beedrenem jau 1895. gadâ no zeļodama ewangeliſta Aleksandra Kļawino, 22. janwarî. Mahſu darbi daſchu nelabwehligu apſtahkļu deļ bij noſtahjuſchees 1904. gadâ, bet pehz ilgakas atpuhtas laika ſahka atkal darbotees 1908. gada nowembrî un ſawus pirmos ſwehtkus ſwineja 28. nowembrî 1910. gadâ, peedalotees wairakeem ſuhtneem no zitureenes.

Mahſu beedribas mehrkis ir ſawſtarpeji uſtaiſitees un nabadſineem palihdſet, ſlimos apmeklet un ſtrahdat ari, kur war, preekſch draudſes.

Draudſes jaunee ļaudis tura ſtundas un ſtrahdà no 1901. gada. Sahkot jaunekļi par ſewi un jaunawas atkal par ſewi, bet maſa ſkaitļa deļ darbiba neka neweizàs, tapehz ar 1908. gadu ſaweenojàs kopâ pulzinâ ſem noſaukuma jauneeſchu beedriba. Jauneeſchi iſtaiſa dſeedataju kori un darbojas ſtundas noturedami ſawſtarpejai pamahzibai un uſtaiſiſchanai, ka

ari pabalſta daſchadas miſiones; tura maſu laſamo galdu un ſewiſchki zihtigi peedalas un darbojas pee draudſes nekuſtama ihpaſchuma eeguhſchanas. Jauneeſchu preekſchneeks ir patlaban Nikolajs Aldinſch.

Draudſei kopejais lozekļu ſkaits ir patlaban 190 perſonas.

Skatotees atpakaļ uſ nodſihwoteem 30 gadeem Jehkabmeeſta draudſe war ſazit lihdſ ar Dahwidu: „Teizi to Kungu mana dwehſele un neaiſmirſti, ko winſch tew labu darijis.“

Dahw. dſ. 103, 1.

J. Dubelſars.

Swaru kauſs.

„Jr jautajeens, waj maſ muhſlaikâ ir kahda ihſta Kriſtus draudſe — wiſas ſamaitajuſchâs. Tapehz labak dſihwot beſ draudſes, tà pat.“ — „Draudſes jau nemaſ newajag, tas Kungs jau nemaſ naw gribejis, ka buhtu draudſes — tizigee peerakſtiti weenigi Debeſîs. Kas peerakſtiti kahdas draudſes ſarakſtâ, tas ir paſudis. Daſchadàs tizibasſchkiras draudſes, waj ſektes — kopâ iſtaiſa tikai leelu ſajukumu — Bahbeli, par ko Bihbele ſtahſta.“

Tà. Ta nu ir ta jaunakà waloda, ko dſird runajam aprindâs, kam garigàs leetas naw blakus leeta. Un neween runajam dſird par to — nè, daſchs labs jau maſ pa maſam ſahk dſihwot tà, kà runà. Un ſekas? Par ſekam ſpreeſt wehl par agru. Tàs rahdìs nahkotne. Katrs ſtaus, ko ſehjis. Waj tad naw labi, pirms ſahk eet zitu zeļu, kad iſwelk zeļa karti un paſkatas tajâ, waj zeļſch pareiſs? Kad teek peedahwata jauna manta, par kuru teek ſazits, ka ta ſwarigaka un wehrtaka ne kà wezà, waj tad ta naw jaleek ſwaru kauſâ, jaſwer ta un japahrleezinajas par apgalwoto pahrakumu? Jr gan, jo tikai tà iſaug ſtipri zilweki, „ko wehjſch neſpehj ſchurp turp ſchaubit,“ „pihlari“ — mehs gribejam ſazit — ta Kunga draudſê. Un tahdu muhſlaikâ wajag gandrihſ tà pat kà deeniſchku maiſi. Bihbele ir muhſu zeļa karte, muhſu weſelais prahts — ſwehrejs, ſwaru kauſs — wahrds. Un „pehz ſaweem wahrdeem tu tapſi taiſnots un pehz ſaweem wahrdeem

tu tapſi paſudinats." Mt. 12, 37. Tadehł neteiz tuhlin wiſu, kas tew tikai eeſkreen prahtâ un neſamaiſi ziteem galwas. Sods neſnauſch — tas nahk, Mt. 12, 56; 18, 7.

Waj muhſlaikâ maſ kahda ihſta Kriſtus draudſe? To ahtri dabù ſinat, ja ſin, kahdai jabuht Kriſtus draudſei. Eſam jau par to rakſtijujchi ſchìgada 8. numurâ „Kriſt. W.," ſem uſrakſta: „Kriſtiga draudſe un winas kluhdas." Labi apſkatotees, iſrahdas, ka taiſni muhſlaiks ir tas, kurâ netruhkſt ihſtu Kriſtus draudſchu, kur peedalitees, jo muhſlaikâ ſpehj dſihwot daudſ wairak pehz ſawas firdspahrleezibas ne kà agrak. Deews to gahdajis. Agrak, pagahtnê beeſchi ween kriſtigo pahrleezibu dabuja ſamakſat ar paſcha galwu! Un ja kahdâ apgabalâ truhktu draudſchu, tad — kas tad leedſ tur dibinat to wiſih ſtako Kriſtus draudſi. Un jadibina tàs ir, ja Kriſtus grib, lai buhtu draudſes! Tà tad ſchis eemeſls naw dibinats, lai nepeedalitos draudſei. Beſ tam, waj tad ta „tà pat" dſihwoſchana ir dſihwoſchana beſ draudſes? Nè! Pateeſibâ wiſi tee, kas dſihwo „tà pat," tee dſihwo uſ zitu draudſchu rehkina, nemdami no wairakàm tizibasſchkiram no katras to, kas teem patihk un dodami tàm, kas teem patihk, bet tee nenem to, ko Kriſtus pawehlejis — draudſes diſziplinu jeb audſinaſchanu un nedod tàm to, ko Kriſtus pawehlejis — wiſus ſpehkus un wiſas dahwanas tam darbam, ko tikai draudſe — un ne atſewiſchki zilweki — ſpehj padarit. Tà newar, ja grib darit Deewa prahtu un — ja Deewam atdota wiſa firds! Tad jabuht tàs draudſes lozekłeem, kuras lozekłus uſſkata par ſaweem brahłeem un ſawàm mahſam eekſch Kriſtus, ſew lihdſigeem, kuru darbus un dſihwi kà beedrs aiſſtahw un kuru liktenî reiſ buhs jadalas Paſtarâ Deenâ Deewa ſoga krehſla preekſchâ. Kriſtigas draudſes lozeklim jabuht Kriſtus kareiwim. Kareiws naw brihws, newar darit, kas paſcham tihk; kareiws ir ſem diſziplinas, kareiws pat ahrigi atſchkiras — zaur uſwalku un daſchu ko zitu — no ziteem zilwekeem. Tà pat kriſtigais. Tas „nepeeder ſew paſcham" (1. Kor. 6, 19) un kriſtiba to ari ahrigi ſchkihruſi no teem, kas naw peenehmuſchi Kriſtu par ſawas dſihwes noteizeju.

Un tad — draudſes nemaſ newajagot, Kriſtus nemaſ neeſot draudſi gribejis un tà tahłak. Ko ſaka Bihbele par to? Ta teiz, ka Peſtitajs gribejis draudſi (Mt. 16, 18); ka Winſch pat mahzijis, kas draudſei jadara (Mt. 18, 17) un ka Peſtitajam paſcham bijuſe draudſe, kuras lozekłu ſarakſtu atrodam uſrakſtitu — nu, Debeſîs? nè, Debeſu ſarakſtâ wehl neweens mirſtigais naw drihkſtejis eekſatitees — atrodam uſrakſtitu Mt. 10, 2—4. — Meiſtara pehdâs min ta mahzekli. Tee dibina draudſes un kahrto to eekſchkigo dſihwi, gan zaur wehſtulem, gan zaur eezelteem draudſchu wadoneem. Bihbele daudſ runà par draudſem, weetejàm. Ap. D. 8, 1: „Leela wajaſchana zehlas pret to draudſi, kas bija Jeruſalemê. Ap. D. 14, 23: „Un tee wineem ikweenâ draudſê eezehla wezajus.“ Preekſch atſewiſchkeem Debeſu pilſoneem wis neeezels ſewiſchkus wadonus. Wadons wispahri ir tikai preekſch kopibas. 1. Kor. 14, 54: Lai juhſu ſeewas draudſes ſapulzês nerunà.“ Tà tad atkal draudſe un neween draudſe, bet pat winas ſapultſchu kahrtibasnoteikumi. Beſ tam— ſapulze naw eedomajama beſ wairakeem zilwekeem, jo atſewiſchki, iſklihduſchi zilweki neiſtaiſa ſapulzi. Rom. 16, 16: „Wiſas Kriſtus draudſes juhs ſweizina.“ Te runa par wairak draudſem, bet Debeſîs jau gan buhs tik weena draudſe. 2. Kor. 1, 1: „Deewa draudſei, kas ir Korintû un wiſeem ſwehteem par wiſu Akaju.“ Sche pat atſihmè draudſi par ſewi un atſewiſchkus tizigos tajâ gubernâ, kur jau ari bij Korintas pilſehta, pa ſewi. Ap. D. 19. nodalâ ſtahſta, ka apuſtulis ſapulzinajis Eweſus draudſes wezajus un teem mahzijis, kà draudſe jawada un tà ſauktàs paſtoralwehſtules — Timoteja un Tihtus Grahmatas — naw nekas zits, ka mahzibas grahmatas par draudſchu wadiſchanu. Mat. 18, 17: „Bet ja winſch tos neklauſa, tad ſaki to draudſei.“ Ja nu draudſes ſcheit nemaſ naw, kà tad lai iſpilda ſcho, paſcha Peſtitaja pawehli? Tad wehl draudſei atſtahts ta Kunga meelaſts, kas netika wiſs dots, lai to katrs par ſewi bauditu. — Un waj teem, kas mahza, ka newajagot draudſes, naw draudſes? Jr, tà pat ir kà ziteem! Jr kopigi wadoni, ir kopiga kaſe, ir kopigs wakarinſch, ir kopiga apſpreeſchanàs. Nefauzot to wiſu par draudſi, pats ſewi apmahna.

Nè, nè, mahzot, ka newajagot draudſes, newajagot beedroſchanàs, nekalpo Deewam, bet gan Wellam. Wiſa muhſlaika dſihwe iſeet uſ beedroſchanos, uſ apweenoſchanos, jamaſtikſpehj, tapehz ka weenibâ un daudſumâ ir ſpehks. Wiſas paſaules Deewa pretineeki weenojas uſ kopigu zihņu. Wells, ſem ſwehtuma apſegas, eeſtahſta tizigeem, ka newajagot beedrotees, newajagot draudſes. Tee, nabagi, tiz ſawam pretineekam un ſahk ſchkeltees un dſihwot katrs par ſewi. Tizigo ſpehki ir wahjinati. Weens berſè preezigi par to rokas, bet tas naw Deews. Wells tas ir. Karâ kareiwi, katrs par ſewi zihnidamees, drihſ ween ees bojâ — par uſwaru teem naw ne ko ſapņot!

Tizigee, tizigee daſchadâs tizibasſchkirâs, tizigee katrâ tizibasſchkirâ! Saprotatees, mihlatees, beedrojatees, kamehr wehl war beedrotees un padarat leelus darbus preekſch ſawa Kunga! Nahks laiks, kur beedrotees wairs newarès, kur iſklihdiſeet katrs uſ ſawu puſi. Tas buhs tad, kad waldìs Antikriſts. Un tas laiks, leekas, naw wairs tahļu . . .

Apſkats.

Leelas un ſkaiſtas **ſwehtku deenas,** par peemiņu Latweeſchu Baptiſtu 50 gadu paſtahweſchanai — pirmàs Baptiſtu kriſtibas Latwiſâ 1861. gadâ, 9. ſeptembrî — bij **Jelgawas Baptiſtu draudſei,** 8. un 11. ſeptembrî. 8. ſept., zeturtdeenas wakara paraſtà luhgſchananas ſapulze bij nolemta pirmàm ſwinibam. Uſ ſcho ſapulzi bij eeraduſchees gandrihſ wiſi draudſes lozekli un labs pulzinſch draugu. „Kahds preeks, kahda laime ta, buht peſtitam," dſeedaja wiſpirms ſapulzetee. Sapulzes wadonis aiſrahdija, ka tahdas paſchas laimigas juhtas, kahdas attehlo dſeedatà dſeeſma, buhs gan bijuſchas ari tajâ preekſchwakarâ preekſch 9. ſept. 1861. g. to 72 ſirdîs, kureem wajadſeja tikt kriſtiteem otrâ deenâ. Starpiba tikai ta, ka tee nebij wis tahdâs gaiſchâs telpâs kà tagad, pehz 50 gadeem, winu tizibas beedri, ari ne tik meerigi, bet gan atſewiſchkâs dſihwesweetâs, daſchs wajats, daſcham pat attureti wajadſigee ap-

gehrba gabali preekſch kriſtibam. „Winu zihnas un uſwara“ iſſauzàs luhgſchanas ſapulzes wadons, „ir pamats tai laimei, kas mums tagad! Tadehł pateikſimees Deewam par to gaiſmu, ko wini atneſuſchi mums un luhgſim Deewu, lai ta gaiſma taptu wehl leelaka!“ Tad wehl daſchas peeſihmes pee Dahw. Dſeeſmu 30, 1 — 6. Pehz tam daudſas ſirſnigas luhgſchanas no laimigeem atpeſtiteem. Ari koris dſeedaja tajâ wakarâ. — 11. ſept., ſwehtdeenâ, draudſe pulzejàs łoti ſkaiſti puſchkotâ ſapulzê — gan tahdâ, kà nekad! Pukes un koki — tu juhtees it kà Ehdenê! Pat ſapulzeto kruhtis puſchkoja pukes! Kad ſludinatajs bij eenahzis ſapulzê, peeluhdſis Deewu un peezehlees no luhgſchanas, koris dſeedaja: „Eſeet droſchi jel peſtitee juhs!“ Pehz draudſes dſeeſmas, ko dſeedaja peezehluſchees, tika laſita 126. Dahwida dſeeſma. Łoti labi apmekletà ſapulze jau pilnam bij ſwehtku ſajuhſmâ. Tad luhgſchana, tad koris un tad ſwehtku ſpredikis. Pehz ſprediķa tuhlin koris dſeedaja ſpredikim tik łoti peemehrotu dſeeſmu: „Tik łoti Jeſus mihleja.“ Sapulze beidſàs ar kolekti preekſch jubilejas fonda jeb krahjuma. Kolekte bij 27 rbłi — Jelgawas apſtahkłos pirmàs ſchkiras kolekte. Pee durwim pret brihwu kolekti dabuja rakſteenus par Latweeſchu Baptiſtu ſahkuma laikeem. Tika iſplatiti 150 eks. Samakſa bij eenahkuſi druſku leelaka ne kà bij wajadſigs. — Wakara ſapulze atkal bija ſwehtku ſapulze. Lauſchu bij łoti daudſ. Koris dſeedaja wairakas dſeeſmas. Runu preekſchmets bij: Atgreeſchanàs atſtahſti jeb: Kà es tapu par Baptiſtu. Schee atſtahſti bij łoti waldſinoſchi. Gaiſchi wareja manit, ka tas zelſch, pa kuru ſtahſtitaji tapuſchi par Baptiſteem, ir no Deewa: Deewbijigi wezaki, Bihbeles laſiſchana, ſirdsnemeers, atrauſchanàs no grehka, tikt ſauktam par Baptiſtu, kamehr tas wehl nemaſ naw, beidſot ſirdsmeers, atpeſtità gawiles, tad peeteikſchanàs Baptiſtu draudſei, uſnemſchana tajâ un kriſtiba. Luhk, tas kà ſarkans pawedeens wilkàs zaur katru atgreeſchanàs atſtahſtu. Waram tikai eeteikt, iſrihkot ſchahdas atgreeſchanàs atſtahſtu ſapulzes. Tika nolaſiti ari pahris rakſteenu par Latweeſchu Baptiſtu ſahkuma laikeem. Beigâs wehl kolekte preekſch draudſes nabageem — 18 rbłi, 70 kap. Ari ſchi ſumina ir prahwa, ja apdomà, ka draudſei tikai 170 lozekłu! Bet deweji dewa tajâ apſinâ, ka tee d a u d ſ ſanehmuſchi no Deewa un par to aiſ pateizibas grib k a u t k o darit preekſch ziteem. Tà bij pagah-

juſchas 3 un pus ſtundas. — Ihſi ſakot — ta bij brihniſchku ſwehtibu deena!

Fr. Eglits bij iſgahjis korportaſchas darbâ un 2½ deenâs pahrdewis 95 grahmatas par 13,15 kap. Redſams, ka kriſtigus rakſtus wehl war labi iſplatit, ja tikai prot un grib. Winſch mums raksta starp zitu: „22 ſept. eeſahku zelot. No Leepajas pa wilzeenu lihdz Leegu ſtazijai, tad kahjam pa Leegu, Tadaiku, Aiſteres pagaſteem. Tur grahmatas pirka loti maſ, wairakâs mahjâs neweenas, laudis bij aiſbraukuſchi uſ Grobinu tirgû. Greeſos uſ ſeemeleem un apſtaigaju Kaſdangas, Boju, Stroku, Wezdrogas, Lahmu, Durbes, Aiſputes, Padures un Dunalkas pagaſtus. Wislabaki pirka Kaſdangâ, Bojâs, Strokos un Wezdrogâ. Zik nowehroju, tad grahmatpirzeji ſadalas trijâs dalâs: Weena daļa pehrk kreetnas, kriſtigas grahmatas, otra — ſehnalu literaturu un treſchà — gandrihſ leelakà daļa — negrib nekahdas grahmatas laſit. — Leezinaju ari wahrdinu par Jeſu. bet wiſpahri jaſaka, ka garigâ ſinâ walda beeſa tumſa. Daſchi laudis negrib par Deewu ne dſirdet, religija pilnigi atmeſta. Pat wairak! Jr pat laudis, kas pilnigi ſaiſtiti ſataniſkâ warâ. Un tee ari eſot kriſtigee? Jaatſihſt, ka kur nedſihwo tizigi laudis, tur tumſa beſgala leela. Schauſmas! Sawà zelojumâ uſgahju tikai weenu tizigu gimeni.“

Rakſtneeziba.

Redakzijai peeſuhtitas un dabujamas ari zaur muhſu grahmattirgotawu:

Draudſigs padoms jaunawam. Jelgawâ, Upes eelâ № 15, pee baroneſes L. Firks. 16. l. p., makſà 5 kap. — Nodalu wirsraksti: Darbs, iſpreeza, ſchkihſti un kaunigi, brihwa mihleſtiba, bruhtes laiks, wislabakais draugs, jaunawu beedribu adreſes. Grahmatina loti eeteizama iſlaſit katrai jaunawai. Janoſchehlo tikai, ka tàs wehribu maſina tizibasſchkiru nokrahſa: Grahmatinâ uſdotas tikai Luteru draudſes jaunawu beedribu adreſes, kaut gan Baptiſtu jaunawu un jaunekļu beedribu Latwijâ ween jau wairak ne kà Luteru jaunawu beedribas wiſâ Kreewijâ un — Baptiſtu jaunawu beedribas naw nedroſchakas patwerſmes pret breeſmam, no kuràm grahmatina grib iſſargat. Tà pat grahmatas wehrtibu maſina tas, ka grahmatina nebeedina no dejas un ziteem lihdſigeem iſrihkojumeem, bet pat peeļauj wiſu to. Ja ta nebuhtu grahmatinâ, tad to waretu iſplatit kà derigu trak-

taku pret brihwu kolekti jaunawu ſwehtkos. Bet warbuht to ari war darit, ja uſ ſcho grahmatiņas wahjo puſi pirms iſdaliſchanas aiſrahda.

Swehtas ſkaņas. Garigas dſeeſmas jaukteem koreem. Saſtahditas no J. Ehrmaņa, Krimuldas mahzitaja. Makſà eeſeeta 1 rbli. Rigâ, 1911. g. J. Deubnera generalkomiſijâ. Kauſeelâ 14. — Grahmatâ 110 dſeeſmu, ta labi eeſeeta, lehta. Ruhpigi eewehroti tajâ baſnizas ſwehtki. Meldiņu iſwehle tajâ bagata. Dſeeſmu tulkojumi, ſalihdſinot ar Luteru dſeeſmu grahmatu tulkojumeeem, labs ſolis uſ preekſchu. Grahmatâ ari daſchas jautraka rakſtura dſeeſmas ne kà paraſti lihdſ ſchim Luteri atſina par derigàm garigu dſeeſmu krahjumos. Tas no weenas puſes ſkatotees. — No otras puſes ſkatotees nepatihkami ir grahmatas daudſee wahrdu ſakropłojumi: „ar ſird' un mehl', eng'ki, mihlib', nahw', dwehſ'le, darijs', weet', Kriſt's, god', ird', lab'" un ziti. Pat r i t m a kłuhdu l a b a teeſa un ne tikai koraļos. Ritma kłuhdas wairs gandrihſ nemaſ neſaſtop zitos pehdejo gadu kora dſeeſmu krahjumos, bet Ehrmaņa grahmatâ peemehram ſchahdi teikumi: „Atſkaņi ſkaņi dſeeſma jauki," „Weens behrniņſch ir atnahzis, Tam godu neſt nekawè", Kas muhs apſuhdſet ſpehs," „No Deewa mums ſataiſita", „Kas zits apſchehloſees", „Kad nahwes ſtunda grib uſkriſt," „Ikweens grehzneeks, kas to meklè." Neſkaidras domu iſteikſmes un noſeegſchanos pret jaukumu un jaukſkaņibu un walodas pareiſibu ari grahmatâ. Peemehram: „Kad lihgſmiba ſuhd un k r u ſ t s uſ mums k r i h t." „Ak Jeſu, m a ſ a i s Deewa jehriņ!" „Un g r u h t u m o s pee wiņa twertees". „Nu paſaulswahrtus atwereet, Tas goda Kehniņſch pats a t e e t! „Wisſwehtà weeta". „Ak tu ſwehtà, tu brihniſchkà nakts, Kas tu eſi no debeſs kà w a k t s." „Tu redſeji gaiſmu, kas tumſibu rij." „M i h l i b'". „Nu gani uſ Betlemi ſt e i d ſ, behrniņu ſkatit." Kruſtu uſleek, kruſtu war uſņemtees, bet ja kruſts uſ mums kriſtu, tad gan dſihwi mehs wairs nepaliktu. Waj Deewam ari kahds „leelais" jehriņſch, naw ſinams. „Gruhtumus dabù ſaſaldejotees, waj no teem „jatweras" pee Deewa? Meklejot patweru pee Deewa, dſeeſmineeki leeto wahrdu „gruhtibas". „Ateet" leeto apſihmejot projamdoſchanos. „Atnahkt," tas ir tas wahrds, kas jaleeto, kad grib paſinot wahrtu wehrajeem, ka tas Goda Kehniņſch

drihſ buhs jaeelaiſch. Wisſwehtakà weeta un newis „wisſwehtà weeta.“ „Wakts“ — Wahzu wahrds. Kahdejadi ſwehtà nakts ir „wakts“ preekſch mums — neſ waj dſeeſmineeks pats to ſinàs? Wahrds „rij“ nemodina daiłuma juhtas un tadehł gan neleetojams tur, kur tas leetots. Wahrdu „mihliba“ leetojuſchi ſewiſchki daudſ agraki Wahzeeſchi dſeeſmineeki wahrda „mihleſtiba“ weetâ. Tagad, kur Latweeſchi paſchi dod tautai garigo dſeju un dſeeſmu, wahrdu „mihliba,“ waj pat „mihlib'“ gan wairs nepawiſam newajadſetu leetot: „Mihliba“, „mihligs“ naw tas pats jehdſeens, kas „mihleſtiba“ un „mihłſch“. Wahrdu „mihliba“ mihleſtibas weetâ un wispahri tautas mute nemaſ neleeto. Tam pilnigi jamirſt. „Steigt“ war kautko, bet gani uſ Betlemi neko neſteidſ, tee ſteidſas, newis „ſkatit,“ bet „ſkatitees“. Grahmatâ naw iſſchkirtas atſkanas un weenſkanas; wispahri ari zitos jaunakos garigo dſeeſmu krahjumos tas maſ eewehrots. Bet dſejas mahkſlai attihſtotees to gan deretu eewehrot ari garigâ dſejâ. Grahmatâ ſchur tur war manit, kà Ehrmanis, kas iſdod ſawu pirmo dſeeſmu krahjumu, wehl naw ſinajis, ka ari wislabakam dſeju dſejneekam, ja tas grib tulkot koru — dſeedamas dſeeſmas, ir wehl jaſin ſewiſchka mahkſla, jaſin wahrdus peemehrot meldinam. 30. dſeeſmâ kahds ihſs balſeens ir jaiſdſeed ſteepti, zaur ko tas top peedauſigs. Ta dſeeſma beſ pahrlabojuma naw dſeedama. — Dſeeſmu raksturs ir tihpiſki luteriſks: Uſaizinajums uſ ſlawu un pateizibu preekſch Deewa par wina labdariſchanam un par Kriſtus nahkſchanu paſaulê, Deewa peeluhgſchana, atſihſchanàs kà mehs grehzineeki u.t.t. Atpeſtita zilweka gawiles un wispahri peſtiſchanas preeks, atgreeſchanàs un jaunpeedſimſchana, nodoſchanàs Deewam un ſwehtiſchanàs — pehz wiſa ta, ko tik daudſ war ſaſtapt muhſu tautas zitos koru dſeeſmu krahjumos, mehs „Swehtâs ſkanâs“ gandrihſ welti meklejam.

Tà kà Luteru draudſchu gaitas noteizeji ne labpraht gribeja laut baſnizas koreem dſeedat baſnizâs „Baptiſtu“ koru dſeeſmas — laut gan pateeſibâ leelakai dalai „Baptiſtu“ dſeeſmu ar Baptiſteem naw wairak ſakara, ka tikai tas, ka tàs Baptiſts iſdewis un leelu dalu, ne wiſas, no tàm tulkojis — tad nu ari Lutereem paſcheem ir ſawa peemehrota koru grahmata, jo tahdas teem lihdſ ſchim wehl nebija. — Repareiſi turpreti ir,

ka daſchi kritiki daſchos laikrakſtos aiſrahda uſ „Swehtàm ſkanam“ ar ſawàm 110 dſeeſmam kà pirmo leelako koru grahmatu Latweeſchu tautâ, kà tahdu, kura lihdſ ſchim tautâ truhkuſi un kura ſen gribeta. Tautâ jau pirms „Swehtàm ſkanam“ ir „Skanu Rota“ ar 246 dſeeſmam, „Zeribas Auſeklis“ ar 184 dſeeſmam, „Ewangelijuma Dſeeſmas“ ar 300 dſeeſmam, „Behrnu Kokle“ ar 140 dſeeſmam un ziti maſaki krahjumi, kà „Ewangelijuma ſkanas,“ „Dſeeſmu wainags,“ „Zianas dſeeſmas“ un ziti, kopâ apmehram 1000 koru dſeeſmu, kuras lihdſ ſchim leetojuſchi neween tee 1807 Baptiſtu draudſchu koru dſeedataji un 5239 ſwehtdeenas ſkoleni, bet ari laba daļa Luteru kori un ſwehtdeenas ſkolas, „Silee Krusti,“ Brahļu Draudſes un ziti. Un tee wiſi jau ari gan ir — Latweeſchu tauta.

R. Behrſinſch un Ehrmanis ir tagad Luteru aprindâs labakee garigo dſeeſmu dſejneeki. Ari „Sw. ſk.“ winu tulkojumi ir atſihſtami, peem. 20. 42. 74. 97; 26. 79. Dſejasmahkſlas ſinâ un ari zitadi Behrſinſch japeeſkaita pirmajeem un Ehrmanim, it kà J. Inkim, ir laba gariga iſteikſme, kas dſeeſmâ ſewiſchki no ſwara. Ari Baptiſtu leelako draudſchu koru wadoni waretu paſtellet kahdu „Sw. ſk.“ eksemplari eeſkatam. Wismaz „ſwehtku“ ſapulzês „Sw. ſkanas“ ari Baptiſteem derès.

Wehſtulneeks.

Grahmatiņa: **„Ko labu Baptiſti atneſuſchi Latweeſchu tautai?“** teek peeſuhtita „Kriſtiga Wehſtneſcha“ un „Labàs Wehſts ewangelijai un koreem“ abonenteem „Labàs W. ew. k.“ weetâ. Minetee abonenti wehl dabùs grahmatas par 15 kap. — Peeſuhtità grahmatiņa maſà 5 kap. weenâ, bet 100, waj wairak gabalus nonemot tiks aprehkinata par **tikai 1 kapeiku** gabalâ, ar peeſuhtiſchanu $1^1/_2$ kap. gabalâ aiſ pateizibas Deewam par Latweeſchu Baptiſtu 50 gadu paſtahweſchanu. — Tà kà grahmatiņâ nodrukatas ſwehtku dſeeſmas, tad to ari war leetot ſwehtku lapiņu weetâ.

Zerams, ka ari **apraksts par Jehkabmeesta Baptiſtu draudſi,** daudſeem palihdſês labaki ſapraſt Baptiſtu kuſtibu Latwijâ. Tadehļ to nodrukajam.

Kolporteeri tuhlin war peeteiktees P. Lauberta grahmatu weikalâ. Noſazijumi labi—alga lihdſ 50 rbļ mehneſi. Seemas laikà—wakas laikà—pamehginat!

Redaktors-iſdewejs: **P. Lauberts.**

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahņa eelâ Nr. 8 (pretim Jahņa baſnizai).